

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
 Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
 A lap szellemi részét illető minden közlemény külföldi. — A közlemények csak bérmentesen fogadhatók el.
 Készítők csak rendkívüli esetben külföldre küldik.
 Kiadó-hivatal:
 Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
 Vodlaner F. nyomdájában.

Előfizetési díj:

Változó postán vagy helyben házhoz
 hordva:
 Egy évre 20.—
 Félévre 10.—
 Negyedévre 5.—
 Egy hónapra 1.80

Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos petiszer egy-
 szeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért kü-
 lön 30 kr.

Nyiltár: Öt hasábos sor 30 krajczár.

A felsőház.

Szent igaz, hogy elkopott már a tengeri kigyó hasonlata, de az is kétségtelen, hogy annyira nem kopott el, mint a felsőház, helyesebben a főrendiház szervezéséről minden holt idején megelőzőleg a hírlapi bencsasztalra le-
 rülő hír, melylyel szemben a tengeri kigyó csak egy kis gyöngyöden habucskoló ruca. Az épen ferdéni és nyaralni készülő hivatalos világot sem bencsasztalják el a nélkül, hogy az „ivadé-
 felig vad melegben a sokakat izzasztó hirt fel ne találják. Mert tagadhatatlan tény, hogy az a „szervezés” számos érdekeket érint, de leg-
 közvetlenebbül kétségtelen a bölcsőbeli mandatum született lángeseit és a reájuk, meg a távirati sodronyongó rangotott főispáni bábokra rendíthetetlen támaszkodó kormányt.

Nem jó szolgálatot tett nekik a félhivatalos köznyomat lap, ainyi bizonyos, midőn világgá bocsátotta a hirt, hogy őszszel e kérdésre is rá kerül a sor. Van ugyan sok fontosabb fontosabb, mely „követeli a megoldást a gyümölcs érésének őszi szakán, n, mely abban is nagyon hasonlít a törvényhozási öszökhöz, hogy gyümölcsei zölden fagytak el: de az tagadhatatlan, hogy a mostani érzi kormány-
 nak nem eshetik inyre az effle bolgatás ebben a „kutya melegben.”

Ha csak arról volna szó, hogy ismeretlen rendezésre és nem rendezésre mondják rá az „amen”-t, már úgy is kő, nem riadna vissza sem gondolatától, sem keresztültőlétől a fennálló kabinet. Csak hogy kényes ügy ám ez, mely a képviselői kormányforma mellett és belül, nagy elvi kérdéseket vet a felszínre. Ilyen mindjárt bevezetőnek az elméleti és gyakorlati politikuskok között oly tömörkedé vitanak tárgyat képező kérdés: szükséges-e, legyen-e két-
 tős kamarai rendszer Magyarországon?

Szó ide, szó oda, érv ide, érv oda, nem hiányzik sem az egy kamarájú, sem a két kamarájú parlament mellett. Utóvégre is azonban, bár mennyire figyelmeztetőnek tartunk is az indokok azon legfontosabbjait, melyek a két ház szükségét az elstés megújítására, a megfontolás megújítása, a tudomány és tapasztalat érvényesítése, a másképp kiszoruló felsőbb érdekek figyelembevétele és más ehhez hasonló, s rendszerint a „mértéklent” tekintetű nyugvó czélokól fentartandónak hirdetik: azt az egyet konzervatív irányúnak ép úgy be kell ismerni, mint a szabadelvűnek, — hogy legfontosabb szempontok az ily kérdés megítélésénél az illető ország történelmi és fejlődési viszonyai.

Magyarországon egy hosszú mult nem ismer egyebet, mint az ősi nemzetgyűlést, melyen a Rákóczi szabadság éle alatt részt vehetett minden tagja személyesen, határozott osztály és rang különbség nélkül, a mint hogy a magyar nemzet csak nem esek el ismert tagjaitul s ezek törvény előtt, alkotmányos joggyakorlat szerint egyenlők és egyenjogúak. — Később persze az idegen uralkodókkal és idegen szellemmel kifejűdők a nemzeti rangkülönbség is, és mire a szabad ég alól a termék fogadják be az ország ügyei felé tanácskozó testületeit, mely lassankint a személyes megjelenés ősi formájából képviselativé válik, al- és főrangnak, egy teremben nem férnek el, alsó, meg felső táblává szakadnak. De még e két-tészakadás sem szüntette meg teljesen egy kamarai rendszer jellegét országgyűléseinknek, hanem mint „ugyanazon egy testnek kiegészítő részét” látjuk szerepelni, még pedig a mi igen nevezetes tény, eleinte és sokáig vegyes ülésben, a midőn nemcsak a királyi leiratokat olvasták fel, hanem a választások is véghezvitettek, az országos küldöttségek munkálatairól jelentést tettek, a föliratok fölterjesztésében megállapodtak, sőt gyakrabban közösen tanácskoztak, és országos végzéseket hoztak.

Nem egy czikk keretébe való szigorú levezetésben történelmileg kimutatni, mikor és minő indokokból történt az elfajulás az eredeti rendszerből egészen a két ház rendszerig. Elég az hozzá, hogy a károk és rendek két táblájából az egyiket saloniassa kikefélve és teljesen korszerű alakban vettük át az 1848-i korszakoktól törvényhozástól, ellenben a másik a kőkorok régiségeivel versenyezve az unicum terén, iszonyuakat ásit a mamuthok és mumiak között nemzeti muzeumunkban. Azaz tényleg úgy áll a dolog, hogy a mostani főrendiház csak azért látszott affektálni az életet, hogy megmutassa mennyire éhletetlen, mennyire nélkülözhetjük másod kamarájának tanácskozásait, mennyire képtelen a legkisebb hasznos és jót gyakorolni a hivatalának kikürtölt esetekben is. Röviden fenállásával és létezésével bizonyítja, hogy őt ödik kerék az állam szekerében.

Osztatlan e részben a vélemény egy saját tagjai körében is, csak abban ötnék el a vélemények: maga az intézmény felújítására avagy egyáltalán fölösleges; vajjon lehet-e egészségesebb alakításal hasznosabb tenni rendszerét, vagy egyáltalán nincs mód, egészségesebbé és szükségesebbé tenni lételet? Részünkről az alternatva azon részét fogadjuk, mely a fölöslegesnek is, javíthatatlannak

is tartja a két ház rendszere mellett a főrendiházat. Annnyira megy e tekintetben határozott nézetünk, hogy inkább rosszabbá tételétől félünk.

Nekünk általában nem kell sem ez a főrendiház, sem más fajtájú felsőház; mert ötdik keréknek tartjuk mindenféleképp. Vagy egyforma a kerék a többivel, s akkor a surlódással előidézett hátrány mellett inkább árt, mint használ, vagy nem egyforma, s akkor vagy kerékkötője lesz a többi szabályszerű haladá-
 sának, vagy pedig talajt nem érve a levegőben fog forogni, mint a szélmalom keresztaljátja, a nélkül, hogy örölné egyebet a légmozgásnál. Nem is képzelnék a mai viszonyok között Magyarországon egy alakított, reformált, szervezett vagy tudja patvar, hogyan mimelt-majmolt felsőházat, mely jó b b a lehetne a mostaninál, míg számtalan módozatot ismerünk, mely rosszabbabbá tenné a létezőt.

Erről azonban következő alkalommal.

V. —

A függetlenségi kör ma szerdán délután 4 órákor érkekezetletet tart.

A szabadelvű párt ma d. u. 6 órákor tartott érkekezetletét Szontagh Pal elnök megnyitván, a záloglevelek biztosításáról szóló javaslaton a főrendiház által tett módosítások vé-
 tetek tárgyalás alá.

Simonyi Lajos h. kereskedelmi miniszter előadja, hogy e módosítások lényege két pontban öszpontosul, melyek egyike azt tartalmazza, hogy a záloglevelek kibocsátására jogosított intézetek alap-
 tőkéje 200,000 forint legyen ki; a másik pedig, hogy e biztosítókot a már létező intézetek is kimutatni tartoznak. Minthogy mindkét módozást a magyar földhitel biztosítására szolgál, s mert nem fél attól, hogy az földhitelintézeteknek csak legkisebb mérvben is megengassa, mindkettőnek előadását ajánlja, annyival inkább, mert a felügyelet ez iránt a miniszterumra bízatik, mely azt úgy fogja eszközölni, hogy legkisebb vasságot sem lehet tartani.

Hodossy Imre az eredeti szerkezet mellett szólal fel, s nem akarja ezen kötelezettséget vissza-
 hatóvá tenni, annyival kevésbé, mert a már megerősödött földhitelintézeteknél, ezen biztosítókra, mely magában különben is csekély, zükséges nincs: s mert ez az intézkedés a biztosító társulatokra nézve sem mondatott ki.

Többien szólanak e kérdéshez, névszerint Móricz Pál, Harkányi Frigyes, Csemeghy Károly, Hosztinsky, Juhász, F. Szathmáry a főrendi módo-
 sítás mellett; Horváth Gyula és Schmausz Endre pedig a képviselőház szövege mellett szólanak fel Hodossy felszólalása értelmében. Végre az érkeke-
 zetlet többsége a főrendiház módozásait elfogadja.

Ezúán Juhász Mihály és Bokros Elek, kik az igazságügyi bizottságban különvéleményt tar-
 jaztettek elé, a rögtönli intézkedést egyhétnek tar-
 jazsák, mint a miniszter rendelkezési felhatalmazatát, ily értelemben szólanak fel; azonban Simonyi és Perczel Béla miniszterek indoklásai után az érkekezetlet többsége a különvéleményt mellözi.

Ezzel az érkekezetlet véget ért, s az igazságügyi bizottság tagjai a mellék teremben öszgyűlvén, Hodossy akadályoztatása miatt Horváth Nándort választja meg a bizottság előadójává.

Félre magyar, előre szász.

A megyék szabályozásán körülbelül már túl vagyunk, s ha a másfél héten áthúzódtó vitánk fo-
 lyamára vissza tekintünk, ha a már most változatlan rideg tényként előttünk álló sajnos eredményt egész horderejében vizsgáljuk; valóban elborul lel-
 künk s kétségbe kell esnünk azon következetes meg-
 atalkodáson, melylyel a félrevezetett bulgűr ur ezen szörnyeszabályozásnak baklöveit keresztül erőszakolta, s semminemű felvilágosításnak és ka-
 pacitációnak tért nem engedve, jobb ígylet méltó vis-
 sósággal teremt meg évtizedekre kiható nyomor-
 rékágot föleg Erdélynek: állanunk e szegény mo-
 stohájának.

E szabályozás egész öszességében olyan, hogy ha valakinek jutalmat tűztek volna arra, hogy az erdélyi résznek területi felosztását a magyar állam-
 zerdek hátterbe szorításával, a magyar nemzetiség mesterkélit kijátszásával, a természeti határ-
 vonalok kigunyolásával eszközölje: különben nem tette volna.

Legszembetűnőbb az intézkedések nemzet és állam ellenessége Udvarhely és Brassó-megye szerve-
 zeténél.

Orbán Balázs Udvarhelymegyei érdeklő be-
 szédeben megjelölte, s oly kézzel foghatólag fejtekte ki, azon egyedüli czelszért, azon az államérdeknek egyedül megfelelő beosztást a mely Udvarhelyme-
 gyének Segesvár és Köhalomszékkel odacsatolása általi kikerekítését parancsolólag követelte; de ennél több nyomatékkal bírt Fabriczius circum-
 spektussága, kinek kedvéért oda kellett áldozni a szász önzés és uralomvágnak Felső-Fehérmegye két harmadát, és Udvarhelymege életképességét. Meg kelle itt teremteni Nagy-Küküllőmegyét, hogy Kis-Küküllőmege komikus kicsiségében Hor-
 vath Gyula mindenhatóságának és Tisza Lajos oltó képviselőségének biztosítását. Valóban diffi-
 cile est satiram non scribere. Két politikai paprika Janesi és egy öket táncoltató szász pap kedvéért ily áldozatot hozni kellőbizállyal egy művelet; de Brassó megye külön szervezése az már egy szon-
 nyatos suicidium, megal m adofalvi si-
 culidium rémleteségével mérkőzik. Ily vértar-
 last, ily testvérgyilkosságot, ily kaimi elvetemültséget még a nemzetek történelme fel nem mutatott soha; itt a funacionalis elvtagadás Herostratesei valdó tem-
 plom gyujtást követtek el; felgyújták a nemzeti ke-
 gyelet szentélyét.

30,000 magyart áldoztak ezek oda egy szász önzésének s két agrarészt magyar gyámoltalansá-
 gának: Wächter brassói uralmának, Papp Lajos Kézdí-Vásárhelyi székelyi utópiáinak s Bakcsi ma-
 jomkodásának, melylyel Jókai hőbortjait törekedik utánozni. Jó lenne, ha a székely bírák gyarujjokból egy parókat küldenének számára.

Isonyuan megdöböntött volt a szerep, a melyet Erdély német magyar képviselője — kiket Orbán Balázs elzúzó beszédeiben jellemzőleg nevezett tiszteletbeli szászoknak — e nemzeti drámá-
 ban eljátszottak, az a Kemény Gábor, kinek szép-
 historiai nevé tiszteséges lenne lenni, s minisz-
 teri engedélylyel Gyengyéje változtatni, az a Péchy Manó, ki több évi kormánybiztossága da-
 czára úgy ismeri az erdélyi viszonyokat mint a hajdu a harangöntést, az a Csérnányi, kinek kameleoni színváltozataiból csak ez a szász színezet hiányzott s maga a miniszterelnök ur is úgy okos-
 kodtak és úgy érveltek e kérdésben, hogy valóban megérdemlik, hogy a szász comes a szent Judás-
 ordenet megállapítsa annak nagy keresztjével feldiszipte őket, s egy csoportba lefestetve, mint a sächsiche Nation főjöltevőt minden erdélyi szász családnak megküldje.

A kormányparti sajtó, az oly magatartást kö-
 vetett e fontos kérdésben, hogy egyéni megérde-
 melnek a Tharos alatti haza tolonczaltatást. Nem volt lap a fővárosban, mely a lefolyt 9 év alatt evi-
 dentiába ne tartotta volna a Brassó vidéki csángók sanyaru helyzetét, a szászok általi végtelen nyomor-
 gatgatást; ha azon hosszú cikksorozatoknak, melyek a „Hon” az „Ellenör” hasábjain ez ügyre vonatkozólag megjelentek egybegyűjtőnkét két vas-
 kos kötetben nem férnének el. És ezen lapok most, a midőn ezen nép halálhitele kimondatott, midőn a szász Molochnak emésztő gyomrába bedobottak, midőn a magyar törvényhozás a szászok erőszakos germanizálását decretálta: melyen hallgattak, nem volt egy védo szavuk ez iszonyu nemzetellenes me-
 nyélet megakadályozására. Mint Szt-Péter a via dolorosa végig burczolt Krisztust, megtagadták, hogy valaha ismertek volna, hanem most, midőn már a végetes szavazás megtörtént, mintha a lelkiismeret kacsakanna kukurukolása felébresztette volna önvádjukat, most már előállnak, s mintegy me-
 nos culpat mondvá, mindketten elismerik, hogy a szászok iszonyatos bázsátságban részesítettek a szegény csángókat s székelyeket, hogy ezután jobban bánjanak velük, s a szegény csángókat fölírják, hogy eddigi szivósságukkal küzdjenek, a szász elnyomási aramlattal szemben.

Az amphiteatrum bösz vadainak odá enged-
 tek dobni a szegény ártatlan áldozatot, s most midőn körmeik közt vannak, szentelt vizet szórnak feléjük.

Kormány és sajtója e kérdésben úgy jártek el, hogy jogosultá teszik azon fölvetést, miszerint az erdélyi szász területek rendezése a bécsi vám-
 és bank alkudozások záradékaként oktrojáltatott re-
 juk oly czébből, hogy ebben, az Ausztria gyarmatává degradálódnak Magyarországon a szász patricio-
 soknak 110,000 magyar helotát teremtsenek: Angu-
 rok nevesettek egymás szeméi közzé. Jus t u s.

Tudvalevő, hogy Pestmegye f. hó 7-én hozott határozata értelmében a vám- és bankügyben elő-
 zőrebb kiegyezés, esetleg az önálló vámtérlet és az önálló magyar nemzeti bank felállításának érdek-
 ben feliratot intézett a képviselőházhoz. A derek „Pestmegyei Közlöny” máj száma e feliratot szó-
 szó szerint közli, a mint következők:

Mélyen tisztelt képviselőház! Ezen törvénye-
 sen egyesült megyék közönsé, e törvényhatóság kö-
 telmeiből kifolyólag, a közügyek körüli mozanatoknak élénk figyelemmel kísérvén, nem mulasztotta el a f. év martius havában tartott énegyedyes közgyű-
 léseiből a melyen tisztelt képviselőház elé terjesztett feliratban kifejezett adni abbeli megnyugvásának és bizalomteljes reményének: hogy a magyar királyi kormány az önálló magyar jegybank felállítására és a vámszerződés megújítása iránti egyezség megkötésénél hazánk anyagi felvirágzásának és jobb-
 tétének biztosítására a lehető legelőnyösebb er-
 ményt fogja kieszközölni.

A vám- és bankügyben czélba vett egyezke-
 desnek részletei még nem ismeretesek, csak azon alapelvek, melyek ezen kérdés megoldására vonatkozólag a magyar királyi kormány által elfogad-
 tattak.
 Pestmegye közönsége hazafias aggodalommal látja, hogy a kir. kormány által elfogadott elvek alapján köteendő egyezmény Magyarország jogos és méltányos igényeit nemcsak kielégíteni nem fogja, de az hazánk közgazdasági fejlődésére is káros és hátrányos leend.

Ezeken felvára kötelességünknek ismerjük tisz-
 tetleljesen megkönni a melyen, tisztelt képviselőház; hogy a vám- és bankügyre vonatkozólag a kir. kormányelnök ur által előadott elvek alapján kö-
 teendő egyezség el ne fogadva, mellőztassék a kormányt felhívni, hogy igyekezzék előnyösebb egyezséget létesíteni, s az ország anyagi érdekeit szükség esetén a külön vámtérlet felállításával is megönni.

Kelt Budapesten, az 1876-ik évi június hó 6-ik s következő napjain tartott énegyedyes közgyűlésükből, hazafiai tisztelettel Pest-, Pilis- és Solt t. e. megyék közönsége.

A Bécsben folyó vámügyi alkudozások tárgyából a „Hon”-nak következőket írják Bécsből:

A kiegyezés elvi előgadása következtében szükségesebb vált munkalatoit most egész teljességgel folynak. A vámkonferentiában Matlekovics visszatért következtében ma (hétfőn) 9 órákor ismét folytatották a vámtételek megállapítása és a vámtarifák szövegezése tárgyában megkezdett nehé-
 zes tárgyalások; ma jöttek szóba a szövőipar egyes tételei; a konferentia azonban csak lassan halad-
 hatott, miután a két kormány részéről jelen volt képviselők a május 2-án fölvetett közös érkekezetlet jegyzőkönyvével, pontjai iránt eltérő fölfogással voltak, s így valószínű, hogy az interpelláció iránt még a két fél miniszterumai fognak előbb nyilat-
 kozni.

Ildőkben megkezdődtek a Baumgarten mi-
 niszteri tanácsos és Merfort osztálytanácsos közt a tárgyalások a fogyasztási adók, különösen a szesz-
 és cukoradó tárgyában szeptember havában előter-
 esztendő törvényjavaslatok iránt; sőt, ha jól vagyok értesülve, osztrák részről petroleumfogyasztási adó-
 törvényjavaslat is fognak bennünket meglepni, habár a miniszteri conferentiákban ily fogyasztási adóról elvi megállapodás nem történt és akkor tiszt-
 csak a petroleum vámjának rendkívüli fölemelése képezte a tárgyalások alapját. De Pretis mind azzal már az 1876-ik költségvetés előterjesztése alkalmából a birodalmi tanácsnak határozottan megígérte, hogy a petroleum adót meghonosítja, s az új adóról való megjelölés jövedelmet helyezett kilátásba. Ugy látszik, az osztrák pénzügyminisz-
 ter e tekintetben a franciaországi példát követi, sőt a mi eddig a törvényjavaslatról a külvilágba szivárgott, azt sejteti, hogy maga a rendszer is, mi javaslatba hozatik, a nehézkes francia rendszer, mely ugyanis a petroleumot világítási képessége szerint bizonyos fokok arányában vonja megadóza-
 tás alá.

A bankügyben is újabb élet kezd mutatkozni. Köffinger, a magyar pénzügyminiszterium illető előadója két nap óta itt idező, és az osztrák pénzügyminiszterium részéről Niebauer osztálytanácsos és Schön miniszteri tanácsossal lesz hivata érte-
 ketés. Ezen arján a miniszterek által megállapított főelvek alapján részletes programot, jelölés a bank alapszabályait fogják kidolgozni, s azt terjesztendik elő a két kormány illető szakminiszte-
 rei elé.
 Mikor lesznek készek mindezen munkalatoik, azt most egyelőre megmondani nem lehet. E hó végig mindazáltal legalább annyira tisztában lesznek az ügyek, hogy a netán még fanforogó elvi nehézségek constatálva s további elhatározás végett a két kormány elé terjeszthetők lesznek.

A m. kir. pénzügyminiszter a követ-
 kező rendeletet intézte valamennyi királyi pénzügyi-
 és kataszteri igazgatóságokhoz és adóhivatalhoz, az 1876. évi május 20- és 21-iki fagy által okozott károk után engedélyező adóleírás tárgyában. — A közadók kezeléséről szóló az országgyűlés mindkét házban kihirdetett, de még életben nem lépett 1876. XV. t. cz. 40. §-ának c) és e) pont-
 pontjai szerint a fagy által okozott károk rendkí-
 vüli eseteiben adóleíreseknek van helye.

Szántóföldieknél, ha a fagy a bevetett földnek természet egész határait magukban foglaló nagyobb területeken oly módon és időben semmisíti meg, hogy az illető földök azon évben már újabb veteményezés által jövedelmezőbbé egyáltalában nem tehetőnek.

Szőlőkénél, a szőlőknek azon területére nézve, melyen a fagy az évi termést egészen megsemmisítette.

Tekintettel azon nagy csapásra, melylyel az ország egyes vidékein a szőlőbirtokosok a f. 1876. évi máj. 20. és 21-iki fagy által sújtattak, az 1876. XV. t. cz. 85. §-ában nyert felhatalmazás alapján kivételesen megengedem, hogy az idézett törvényrendelete, a mennyiben az a szőlőkben okozott károokra vonatkozik, már az idén előfordult fagyestekre alkalmaztassék, és az adóleíresek megállapítása végett az ide fagy által a szőlőkben okozott károk szabályszerűleg felvéthessenek.

Ellenben a szántóföldekben az ide fagy által okozott károk után névszerint meg a törvény idézett határozatában értelmeiben sem engedélyezhető adóleírás azért, mert az idén a bevetett földeknek termése vagy nem egészen, vagy ha egészen is, de nem oly időben semmisült meg, midőn az illető földeket tavaszi veteményezés által jövedelmezőbbé tenni már nem lehetett volna.

Ezen okból a szőlőknek illetőleg megindítandó az adóleírás eljárás hivatalból. Erre nézve rendel-
 tetik, miszerint a pénzügyi hatóságok a hozzájuk érkező kárjelentési A) jegyzékeket a beérkezéstől számított legfeljebb három nap alatt áttegyék a ka-
 sateri kataszteri igazgatóságokhoz, ez pedig azokat a kerületei vagy járáseiból becsölő, esetleg póbitóssal a kár felvételének helyességére nézve a helyszínen rögtön fölülvizsgálattja, a kataszteri igazgatóság figyelemzetendő arra, hogy a törvény rendelete szerint adóleíreseknek csak azon szőlőknek van helye, melyeknek évi termése egészen megsemmisített.

A fölülvizsgálattal megbízott kataszteri tisztviselő az A) jegyzékben foglalt minden egyes szőlőbirtokra nézve a l. helyszínen meggyőződik a fagy-
 nak a termésre minő mérvben történt befolyásáról és arról, vajjon ezek képest a kár helyesen van-e felvére? e kérdés esetében a hibás felvétel az A) jegyzékben vörös tonfával helyesbíti és a jegyzékre vezetett záradékban megjelöli, hogy a változások a fölülvizsgálattal alkalmazhatók tettek.

Az ekként felváltással A) jegyzék rögtön be-
 küldetik a kerületi pénzügyigazgatóságokhoz (kir. adófelügyelő) ez pedig számvévo osztálya (számvévo közege) által azonnal kiszámíttatja a megállapított károk után a leírandó adót és a jegyzéket jóváhagyás végett a pénzügyminiszteriumhoz rögtön feltegyék.

Jelen rendelet tartalmáról azon közegek elő-
 járói, melyek határában a szőlők az ide fagy által a fentemlített mértékben kárt szenvedtek, az adóhivatalok által értesítendők.

Budapest, 1876. évi június hó 12-én.

A hosszupályi-i választókerület négyülése.

— A „Debrezen” után. —
 A hosszupályi-i választókerület f. hó 11-kére a konyári sóstóra öszszehívott gyűlést, tegnap valóban megis tartotta, még pedig ragyogó napfény és a legvalószínűbb közönség előtt. A közegek mind képviselve voltak. Az uri nép közül ott láttuk: Böthi Andor alispán urat, Szunyogh Albert, Szunyogh Zsigmond, Balog Zsigmond, Batori István, szol-
 gálm. Kalmánczhy konyári s. lelkes, Dombi László elárudi lelkes, Tóth Bálint sámsoni lelkes

Tokai Nagy Gábor újléti lelkes, Szartori Dező, Kiss Gábor urakat st.

Szóltól legelőben is az erőteljes egészségét pezsgő ifjú gróf Zichy Ernő következtével.

A választó-kerületben többektől felszólíttatva öszszehívunk ezen érkekezetlet, azon czébből, hogy itt minden polgár szabadon függetlenül nyilatkozzat-
 lassá, vajjon a mult napokban a látján túli tarto-
 mányokkal történt egyezség helyesli-e, sorjalja-e?
 Vannak, kik azt mondják, hogy a kormány, a helyzet nehézségeivel küzde, jobbat nem tehetett, vannak olyanok, kik azt hangoztatják, hogy ezen egyezség hazánkra nézve rossz és veszélyeztető, és azért ezen egyezséget törvénybe emelni nem enged-
 hetik, én nem tartom magamat hivatva, hogy eleve kimondjam véleményemet; azért jött ösze ezen gyűlésetek, hogy itt egyenkint mindenki meggon-
 dolja a dolgot és nyilatkozzék.

En pedig köszööm a t. társaságnak, hogy ennyien öszszehívunk ezen fontos ügy megbeszélé-
 zére, és kérem, hogy a gyűlés vezetésére ezenel el-
 nököt ajánljának és választanak (Eljen gróf Zichy Ernő ur!) köszönettel elfogadom az elnökséget és kérem jegyzőt választani, ajánlom Szartori Dezőt (Eljen) és Kiss Gábort (Eljen). Meltőztassanak, —
 hogy a sorrendet megtarthassuk, — az egyes szók-
 magokat a jegyzőknél bejelenteni.

Ezútan a helyzet festésére Vidovics György hosszupályi rom. kath. lelkes lépett szószékre, s lelkes szép beszéde után egy háromtagu bizottság küldetett ki, hogy a 15 percre felüggesztett gyű-
 lési idő alatt a szónok által indítványba hozott fel-
 iratot a képviselőházhoz készítsék el. A háromtagu bizottság következőleg fogalmazta a kérvényt:
 A hosszupályi választókerület felirati kérvé-
 nye az országgyűléshez.

Mélyen tisztelt képviselőház!
 A Bihar megyébe bekebelezett hosszupályi országos képviselő választókerület polgárai érett megfontolás után azon meggyőződésre jutottak, hogy hazánk érdekeit egyedül az önálló vámtér-
 terület és független jegybank elégítheti ki (Helyes!): bátorokdunk a melyen tisztelt képviselőházhoz azon alázatos kérésükkel járulni, hogy az önálló vámtérlet felállítását kimond-
 ni és a független jegybank létesítését eszközö-
 zölni méltóztassék. (Lelkesült djenzés.)

Mely a gyűlés által elfogadtván, elhatároz-
 tatott, hogy a kertész és gazdasági alirás vétekek fogantatja, melynek öszközlésére helyesnek meg-
 bizattak: Sarandon Virágos László, Szegedi Lajos, Mikepercsen Deceki Gábor, Török Lajos, H. Bago-
 son Kántor István, Papp Lajos, Pocsaj Seres József, Nemes Ferenc, Eszlár: Kéri Ferenc, Halász Imre, Uj-Léta: Tokai Nagy Gábor, Végő József, Huszupályi: Erdélyi Imre, Juhász József, Krausz Herman, Sámson: Biró Sándor, Hamar János, Budaházi Gyula. N.-Léta: Szilágyi János, Kiss Gábor. Vértés: Bedó János, Nagy György. Monos-
 tor-Pályi: Vári István, Biró Elek. Henczida: Papp Mihály, Ádám János. Gáborján: Gombos Béla és János. Konyár: Nyíri Péter és Kurcz Gábor.

Az elnök küldetését elvégezvén, a gyűlést fel-
 oszlatta.
 Ezeket követte a társas ebéd körülbelül 150 terítékre. Természetes, hogy more patrio, az ebéd folyamán, mikor már a szőlő gerezd füom nedve kezdi jötekonny fátyolát a gondokra ráteríteni, megindultak a polhárköszönségek, a hazát, Koszuthot stl. lelkesen eljentekek.

A török szultán mint öngyilkos.

— Eredeti konstantinápolyi levél. —
 Vasárnap — 1876. évi pünkösdi napjának — delelőtti óráiban feltűnő süfőrgést lehetett a Bosporus körül közepén evező udvari csónakok körül látni. Senki sem mert volna ilyesmi még csak gondolni sem. — A midőn a kaikok a stambuli part felé közeledtek, már elszáryalt a borzasztó tény szomorú híre, oly annyira, hogy midőn a testet elfedő ravatalt azok egyikéből kiemelték, a körül-
 álló tömeget oly valami néma leverő csend szállta meg, melytől toll leírni nem képes. — Csakhamar megjelentek — ünneppal daczára — a sürgönyök, melyek nyilvánosságra hozták a szomorú esetet.

Abd-ul-Aziz kán, a török birodalom föl szul-
 tánja nincs többé. Nem élhetett túl a rajta elkövetett államszín szultó fájdalma, megkísértő ön-kivég-
 zését az esemény más napján, lakása ablakából a kövezetre ugrott, mely rögtön halált okozott.

Igy jelentették a szultán halálát első por-
 czen a sürgönyök. A sürgönyök azonban rosszul vol-
 tak értesítve, mert a boldogult pipere öllóval hasi-
 totta fel mindkét karján az ereket. Néjje rozsz gyar-
 nitva, ajtáját betörték és véreben találták. Ez a való-
 — a legrászvaló van érdőnőjt sikert.

Mit mondjak V. Murad szultánt igen érke-
 nyen érinté a hír. Hallatára könyekbe merült szem-
 kekkel kívánt az esemény val

kieszközésénél, annál fogva a haláleset minden körben mély fájdalommal kell.

Nem nagyitom, ha mondom, hogy alig telt 3 órai időbe a roppant néptömeg gyűlése, kísérni a boldogult hilt tetemét, örök nyugalomra; melyhez az ünnep és a szép napis sokat segített, tarka volt a kísérő nagy tömeg ünnepes pompájában, de mindannyiunknak bánatos arcúairól lehetett olvasni a fájdalom s részvét őszinte érzetét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház mai ülésén folytatta a német törvényhatóság területi rendezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A 3-ik szakaszán Csávozszy Lajos felszólalt az ellen, hogy Déva-Ványa község Bekés megyébe bekebeleztesse, és eziránt módosítást nyújtott be. Mig Kollár János egy részről Csávozszy javaslatát pártolta, másrésztől ellenezte azt, hogy Tót-Komlós Bekés megyéből Csanádmegyébe bekebeleztesse. Tiszta a belügyminiszter elismerte mindkét módosítást jogosultságát, és azt indítványozta, miszerint mondassék ki, hogy Déva-Ványa és Tót-Komlós hovatartozása iránt az érdekeltek törvényhatóságok és községek meghallgatásával az 5. §. értelmében a belügyminiszter határoz. Csávozszy hozzájárult a módosításhoz és a ház azt egyhangulag elfogadta.

Az ülés folyamán még Mocsáry L. és Csanády S. nyújtottak be módosítványokat. Mocsárynak módosítványára a kecskeméti pusztáknak Kecskemét városához csatolása iránt, a belügyminiszter jelentést fog tenni a törvényhatóságok. Szóltak még, Irányi Dániel: ki röviden az ügyben tiltakozott a nemzetiségi tulkapások ellen. Ezenkívül Dimitrevich, Máriássy és Gulner előadó a törvényjavaslathoz, mely a mai ülésen részleteiben is elfogadtatt.

Ezután Irányi Dániel indokolta a nyugdíjak és fizetések felhalmozása iránti indítványt, tetszéssel fogadott beszédét alább egész terjedelmében veszik olvassék.

Ezután Csernovics Péter volt képviselő napi díjaknak kiadását, rövid vita után 67 szavazattal 63 szavazat ellenében megtagadta a ház. Végül a brassó-tömösi vasút kiépítésére és a temesvári-orosvai vasútvonalat törvényjavaslat mind általánosságban mind részleteiben elfogadtatt.

II.

A képviselőház ülése június 13-án.

Elnök: Gheczy Kálmán. — Kormány részéről jelen vannak: Tisza, Széll és Péchy miniszterek.

Elnök az ülést tíz órákor megnyitja a mult ülés jökönyve hitelesítéssel.

Elnök bemutatja Székelyháza adóelengedés tárgybani környevét. Ki adatik a környevi bizottságok.

Szlvák Imre előadó a környevi bizottságok környevét mutatja be. — Tárgyalati fog.

Következik a német törvényhatóság területi rendezéséről szóló javaslat részletes tárgyalása.

Olvasatik a 2. §.

Szlvák Mihály a következő módosítást nyújtja be. A törvényjavaslat 2. §-eként kiegészítendő: egyzersmind Nagy-Kikindai kerülethez tartozó 10 község közül vagyonának kezelésére egy külön gazdasági igazgatóság állítatik fel, melynek szervezetről a belügyminiszter rendeleti uton intézkedik.

Tisza miniszterelnök nem fogadja el a módosítást. **Máriássy** Sándor a következő módosítást nyújtja be: a német városi törvényhatóságok megszűntetéséről szóló 2. §-t. 4. és 5. §-nak a vagyonkezelés és illetégek a töveleges és szeszadók, választójogra vonatkozó intézkedései, egy a XVI. szepesi városra, mint a volt királyföldön fekvő két kir. városra jelölni: Nagy-Szeben, Brasó Beszterce, Segesvár, Szászváros, Medgyes és Szászsebes városokra is kiterjesztetnek. **Tisza** belügyminiszter ezen módosítást nem fogadja el.

Szlvák Imre azt indítványozza, hogy a 2. §. 2. sorában ezen szavak helyett: „egy a 16 szepesi város”, tétessék: „egy a 16 szepesi város, mint a rendezett tanácsnoki bíróság, vagy kis-kun városokra”. — **Tisza** miniszter ellenzi a módosítást elfogadást. — **Hammersberg** Jenő Máriássy indítványát pártolja.

Irányi Dániel: Lehetetlen, hogy szót ne emeljek azon indítvány ellen, melyet Máriássy Sándor t. képviselőtársam előterjesztett.

Háiba igaznak egy Máriássy Sándor képviselő ur, mint Hammersberg Jenő indítványukat a hazasági jelleggel felruházni, azt állítani, hogy a 16 szepesi városokban csak a mostani országgyűlési választásra jogosult polgárok bírnak ezen a községi vagyon kezelésére befolyással. Avagy azt állítja a t. képviselő ur, hogy az alsóbb népszavazás mint a felsőbb osztály? Avagy nem azt mutatják 1848-ban is az események, hogy az alsóbb népszavazás ép úgy szíve lélekkel felkarolta az ország ügyét, mint a felsőbb népszavazás. Utójárja is nemzetiségi színt akarok kölcsönözni indítványuknak. Amde ott nemek és tótok egy a szegényebbek, mint a gazdagabbak és hazafik mindnyájan egyaránt. (Elnök helyeslése.) Azt arra kérem a t. képviselő urat, hogy midőn retrograd reactionárius indítványt mellőzöttök ajánlani, tessék azt őszintén bevallani, de ne a hazafiság köpenybe burkolni. En pártolom a szerkesztet. (Helyeslés.)

Gulner Gyula a 16. d. 6. §-t. 2. §-a) pontjából ezen szavak „Jánosida Pest-megyey” kihagyandók. A „Jász-Nagy-Kun” helyett pedig „Jász-Nagy-Kun és Szolnok megye” teendő.

Csávozszy Lajos egy módosítványt nyújt be a ház felé, melyet benyújt. A módosítvány tartalma az, hogy Déva-Ványa községe maradjon a régi vagyis az újonnan alakított Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében és ne csatolassék Bekés megyéhez, a mint a 3. §. c) pontja kívánja. Indokai röviden ezek: Déva-Ványa község az újonnan alakított Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye körzetjéhez: Szolnokhoz közelebb van mint Bekésben Gyulához. Mig Szolnoknak egyenes vasúti összeköttetése van, addig Gyulának csak kerülővel s hosszabb idő alatt juthatni el Déva-Ványáról; e mellett az évek egyik szakában teljes lehetetlen a tengelyen való utazás; a három Körös minden évben kiáradás s ilyenkor a közlekedés is teljesen megszűnik. E mellett a járásbírósg, az adóhatal, hadkiegészítő páncsornóság, mind tömzsmozgásban vannak Déva-Ványának, részint Mezőtúron, részint Szolnokban, e mellett az egri egyházmegyey, melyhez róm. kath. egyházak, a hevesváry-kunsgai református egyház megye, melyhez református egyházak tartoznak, mind megannyi indok, hogy Déva-Ványa ki ne szakítottassék régi kerületéből.

Továbbá Déva-Ványán vannak nagy birtokok, melyeknek birtokosai nem Déva-Ványán, hanem más birtokokon, de mindannyian Heves vagy az újonnan alakított Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében laknak, s így ha Déva-Ványa Bekéshez csatolatik, az illető birtokosok birtoka két részre oszlanék, az egyik rész Szolnok, a másik rész Bekés megyéhez tartozván.

Különböznék érdekek, semmiféle állami, semmiféle közigazgatási érdek nem kívánja azt, hogy Déva-Ványa Bekéshez csatolassék, mig ell. nben Déva-Ványának minden egyes lakosa élénké hajítja, — hogy ne Bekéshez csatolassanak, hanem a létesítendő Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyéhez.

Déva-Ványa községének semmiféle közös érdeke, semmiféle érintkezése nem volt Bekés megyével; mig a létesítendő Jász-Nagy-Kun megyével hosszas éveken át folytonosan közös érdekek voltak és köztök az élénk érintkezés mindig fenállott. — Eddig volt egy oka annak, hogy Déva-Ványa községe Bekés megyéhez csatolassék, az hogy az eddigi székhely, Éger, nagyon távol esett és így polgári szent kötelességeiket teljesíteni, sem jogaikat gyakorolni nem voltak képesek. Miután azonban ezen indok megszűnt, miután a székhely a közel eső Szolnokba tétetett, indítványozza, hogy határozza el a ház, hogy a 3. §. c) pontjából a „Déva-Ványa” szó kihagyassék, fenntartván a belügyminiszternek, hogy a törvényjavaslat 5. §-ában foglalt joga ide vonatkozólag alkalmaztassék, mely szerint a határozat megállapítása iránt az érdekeltek meghallgatása után intézkedik.

Orbán Balázs jegyző (pótlósa Csávozszy Lajos módosítványát). „A c) pontból ez a szavak: „Déva-Ványa község” hagyassanak ki, fenntartván a belügyminiszternek a javaslat 5. §-ában körülírt joga ide vonatkozólag is”.

Kollár János T. ház! Az előttem szóltól képviselő ur módosítványát, dacára annak, hogy Déva-Ványa község századok óta Bekés megyéhez tartozott, miután Szolnokhoz sokkal közelebb esik, mint Bekés megye székhelyéhez Gyulához, hogy oda kapcsolassék, részemről is pártolom. Tagadhatatlan igazság az t. ház, hogy ezen benyújtott törvényjavaslat igen számos localis érdeket sért; s a midőn egyrészt igen jó hatással van a területi rendezésre, másrészt a localis érdekeknek igen nagy megsértése miatt tagadhatatlan igaz, hogy sokban hasonlíthatására nézve azon vézetés öltözzön, a mely jelenleg a keleti politikában szerepel. (Derült szék.) mely hatóságban, a midőn fontos elterjedt metsz át, igen nagy következzel vannak s következzel különösen a házban is az, hogy azok, kiknek localis érdekei sértetnek, oly számosan szólnának fel, felajánlunk itt s köztök magam is a 3. §. d) pontjában, a hol Tót-Komlós Bekés megyéből Csanádmegyébe javasoltatik átlyeztetni.

T. ház! Elismerem annak igazságot, elismerem annak szükséges voltát, hogy azon területek, melyek egy törvényhatóságól a másikba benyulnak oda bekebeleztesse, a mely törvényhatóságban fekszenek. Meg sem támadhat a törvényjavaslat e pontja ezen oldalról, de meg támadhat azon oldalról, hogy midőn az egész országban az ily szabálytalanságok csaknem minden megyében előfordulnak a törvényhatóság 3. §-a csakis ily rész szakit ki és csak ezen útr nézve kíván rendelkezni. Mindezeknél fogva t. ház, bátor vagyok a mellett felszólalni, hogy a 3. §. d) pontja hagyassék ki, s emel fogva módosítványomat kegyes pártfogás végett van szerencsém benyújtani, mely így szól: a 3. §. d) pontja kihagyassék.

Tisza Kálmán miniszterelnök: A tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatnak s egyáltalában a területi rendezésnek egyik alapfeltétele az ugynevezett enclavék megszüntetése. S itt valóságos enclavék-ről van szó, az az oly területek, melyek azon hatóságok területén, melyhez közigazgatásilag tartoznak, tökéletesen elzárva vannak, tehát ezek iránt vagy egy, vagy más módon intézkedni kell, vagy jelenleg úgy, hogy ok azon törvényhatóságokhoz csatolassanak, melyben fekszenek, az az Déva-Ványa Bekés megyéhez, Komlós pedig Csanádmegyéhez, vagy úgy, hogy ezeket, a törvényhatóságoktól elválasztó részek is, melyek itt épen puszták, csatolassanak azon hatóságokhoz, melyhez eddig a városok is tartoztak. En részemről azon területet kívánom csatolni, melyben fekszenek és egyáltalában az egységtörvény, megvallo, a változtatást nem is tudnám részemről elfogadni a következő oknál fogva. Ha Déva-Ványát Heves megyéhez akarjuk csatolni, a közbeszó pusztákat is, melyek addig Bekéshez tartoztak, Heveshez kellene csatolni. — Mar most Bekés megyéből elvenni Tót-Komlós és nem csatolni helyébe Déva-Ványát, ez annyi mint Bekés megyét meggyengíteni. Ezen azonban ugyis lehetne segíteni, hogy Déva-Ványa a közbeszó pusztákkal Heves megyéhez csatolassék, Tót-Komlós maradjon Bekésben a hozzá tartozó pusztákkal együtt. De akkor szánom kell vetni azzal, hogy e törvényhatóság, melyhez a puszták tartoznak és melyhez a domestic behatolatala esetében a házi adó szempontjából járulni fognak, nem fog-e túlságosan meggyengíteni. Ily körülmények birtak engem arra, hogy a kikérlekett első módját válasszam. Elismerem különben teljes készséggel, hogy Déva-Ványát illetőleg a helyzet a réghez képest változni fog, mert Déva-Ványa eddig Heves megyéhez tartozván, közbeszó a Nagy-Kunsg és így kellett nekem elmenni Égerbe úgy, hogy arról volt híres, és azért is neveztek respublikának, hogy egyszer egy estendőben látott szolgabíró. Megengedem, hogy lehet minden érdekek kielégítésével egy kombinált találni és én nagyon óhajtanám ezt a magam részéről is, a mennyiben nekem is tudomásom van arról, hogy viszont Tót-Komlós szívesen maradjon Bekés megyével és ez is ráállana arra, hogy megtartsa és a másikat meg ne kárhozza. De mondom az általam jelzett indokoknál fogva, miután a többi hatóságokra is gondolni kell nem tartom ezt ily rövid uton elfogadhatónak. Ha azonban méltóztatna belegegyezni, ahhoz szívesen járulok, hogy legyen ezen 3. §. úgy szerkesztve, hogy jöjjen az a) pont, utána a b) pont után a mostani c) pont a metalan szükséges módosítással, mely nem tudom meg tette-e már az előadó ur, és aztan mondassék ki: „Déva-Ványa és Tót-Komlós hovatartozása iránt az érdekeltek törvényhatóságok és községek meghallgatásával az 5. pont értelmében a belügyminiszter határoz.”

Csávozszy Lajos. Belegegyezem a miniszter ur módosításba.

Kollár János. En is elfogadom a miniszterelnök módosítványát és a magamét visszavonom.

Elnök: Az előadó ur a 3. szakasz utolsó bekezdéséről nézve tért észrevételre, hogy t. i. a már eddig hozott határozatok következtében az utolsó bekezdésből e szavak: „Jánosida Pest megyey” hagyassanak ki és „Jász-Nagy-Kun megyey” helyett tétessék ez „Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyey”, ugy gondolom, az eddigi megállapodásoknak egyenes következménye levén, azt hiszem a t. ház erre nézve a közigazgatási bizottság szerkesztett elfogadja. (Helyeslés.) A többire nézve kérem a t. házat, hogy kívánják-e a 3. szakaszt megtartani a közigazgatási bizottság szövegéhez szívesen? (Nem!) Ugy látom, nem kívánja. Kívánja a t. ház elfogadni a 3. szakaszt a miniszterelnök ur módosítás szerint. (Elfogadjuk!) Ugy látom, elfogadtatik és így a 3. szakasz a miniszterelnök módosítványát és az előadó észrevétele szerint fogadtatik el. Következik a 4. szakasz.

Olvasatik a 4. §.

Mocsáry Lajos. T. képviselőház! A szöveg ellen kifogást tenni nem kívánok, hanem egy ana-

log esetet kívánok a törvénybe fölvétni t. i. Kecskemét város határába beékelni, s ahhoz közel fekvő részint kecskeméti lakosok által, részint Kecskemét által birtokolt Kőcsösg, Matkó és Bugac pusztáknak bekebelezését kérésem Kecskemét város hatóságára ala. Erre nézve a t. ház előtt fekszik Kecskemét város folyamodványa. Ezen 3 pusztát, Kecskemét városához fizeti, mindjárt a földadó hozatalától fogva, utoncáját is Kecskemét állítja, a közmunkát Kecskemét város részére teljesíti, azonkívül a törvényesség és járásbírósg tekintetében is Kecskemét városához tartozik. Az illető birtokosok már régebben megtekették a magok részéről a lépéseket arra nézve, hogy bekebeleztesse Kecskemét város területébe, a város a megyéhez utaltotta az illetéket és Pest megye kiküldött egy szolgabíró, hogy meghallgassa az érdekelte lakosokat, az kiment és meghallgatta a lakosokat és ezek is egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy óhajják Kecskemét hatóságára alá leendő rendeltetéseket; Pest megyének az ellen nincs kifogása és mint Kecskemét környéhez csatolt végzés másolata bizonyítja, csak azt mondta Pest megye, hogy miután a törvényhozási intézkedés tárgyát képezi és miután legközelebb meg fog nyújtani a belügyminiszter által az akkor már tudomásulag az előkészített törvényjavaslat a kikérlekett tekintetében azért nem kíván ez ügyben érdemletesen határozni, hanem delegálta a dolgot az országgyűlésre. Ennek következtében bátor volnék most arra kérni a t. házat, hogy miután ez ugyanazon eset a mely volt Debreczen városára és a debreczeni pusztákra nézve, sőt talán még inkább alkalmasabb arra, mint a debreczeni puszták, hogy bekebeleztesse, a mennyiben én nem követtem a magam részéről, hogy itt a hatóság és a birtokos ugyanaz, mert az csak a bugaci pusztákra nézve áll, méltóztatssék ki-mondani, hogy Kőcsösg, Bugac és Matkó puszták Kecskemét sz. kir. város hatóságára alá helyeztetnek. Ez képezné a 3. §-nak második bekezdését.

Tisza miniszter, a módosítvány ellen elvi kifogása nincs, hanem hogy meggyőződést szerzhessen magának a helyzetéről, a módosítást a belügyminiszterhez kéri utasítván, oly utasítással, hogy eziránt jelentést tegyen. — **Gulner** előadó a miniszter indítványát helyesli. — **Mocsáry** hozzájárul a miniszter indítványához, melyet a ház elfogad.

Következik az 5. §.

Tisza belügyminiszter a 3-ik bekezdésére nézve a következő módosítást nyújtja be: „Eljárásról a törvényhatóságok végleges megállapított területének törvénybe ígatása czéjjából a törvényhatóságok még ezen év folyamán jelentést tesz.”

Csanády Sándor hogy mily érdekléssel viseltetnek a törvényhatóságok ezen törvényjavaslat iránt, ezt a beadott környevét is bizonyítja. A miniszter ezen 3-ban meghatalmazást kér a törvényhatóságok határainak megállapítása iránt. Szólok azon teves nézetben, melyben Nagy György, hogy a kormányparti képviselő köteles minden javaslatot elfogadni, 6 akkor sem fogadná el ezen szakaszt, ha bizalommal viseltetne a kormány iránt, de épen nem fogadja el azon kormányban szemben, mely iránt a bizalom utolsó szikrája is kialudt kebeléből.

Ezek folytán a következő határozati javaslatot nyújtja be: „Az 5. §. első” bekezdésénél ezen szavak után: „az érdekeltek meghallgatása után tétessék: „ideiglenesen.” E módosítványt kiegészítőleg a harmadik bekezdést ekkép óhajtaná szerkesztetni: a belügyminiszter a törvényhatóságok eljárásáról jelentést tenni köteles, hogy a törvényhozás az illető megyéknek most szabatosan meg nem állapított határait végleg rendezhesse.

Tisza belügyminiszter Csanády módosításának mellőzésével saját módosításának elfogadását kéri. — Elfogadtatik.

Következik a 6. §.

Horváth Gyula megjegyzi, hogy azon vagyon, mely kulturális czelokra fordítandó, az ezental is arra fordítassék. — **Antalfy** Károly szerint gondoskodva van arról, hogy ez alapok másra ne fordítassanak. — Ezután a 6-8 §§-ok elfogadtatnak.

Következik a 9. §.

Dimitrevics Miklós e 2-ik pontját következőleg kéri módosítani. „Az ily vagyon miniszteri jóváhagyás mellett a törvényhatóságilag megállapított szabályrendelet értelmében a belügyminiszter felügyelete mellett a tulajdonos megbízottai fogják kezelni.”

Tisza belügyminiszter előtte szóló módosítását nem fogadja el, hanem helyette a következő módosítást ajánlja elfogadás végett: „A 2-ik pont helyett ez tétessék: „az ily vagyon kezelés módját a jelen törvény értelmében megalkult törvényhatóság, a belügyminiszter jóváhagyásával alkotandó szabályrendelet által határozza meg. A vagyonkezelés minden esetben a belügyminiszter felügyelete alatt történik.” E módosítás elfogadtatik.

A 10-18 §§-ok változatlanul elfogadtatnak.

Következik a 19. §.

Csanády Sándor: a következő módosítást nyújtja be: „Ezen 5. utolsó bekezdése ekként szövegezzék: „ha ellenben ezen elv szerint az új alakított törvényhatóság területén a tisztviselői kállo számmal nem lennének meg, vagy lakásait valamely tisztviselő az új alakított megye területére áttenni nem akarná, az ily állomások az általános tisztviselti társaság az 1870 42. t. c. értelmében az új megyébe, a jelen törvények 13. és 15. §§-ai szerint alakított ideiglenes bizottság által töltessen be.”

Gulner előadó nem fogadja el e módosítást. — A ház az eredeti szerkesztet fogadja el. Ez után a 20-25. §§-ok elfogadtatván, a javaslat tárgyalása befejeztetik.

Ezután a közigazgatási bizottságnak a letárgyalt törvényjavaslatra vonatkozó javaslata fogadtatt.

Következik Irányi Dániel ismert határozati javaslatának indoklása.

Irányi Dániel. T. ház! A mult országgyűlésen alkotott egyik törvény szerint, a közhatalok németjeinek kivételével, a képviselői tiszttel össze nem férőknek nyilvánították s még pedig nem csupán a képviselő függetlenség szempontjából, hanem egyenesen a községalkotás érdekében is; nemcsak a kormány kinevezésétől függő, hanem választott tisztviselőket is kizáratták a képviselőházból. A törvényhozást ezen intézkedésre, meggyőződésem szerint azon tekintet indította, hogy mint a példabeszéd tartja, nem lehet egyszerre két urnak szolgálni; vagyis, mivel azt kívánja, hogy a közhatalnok és egész erejét a maga hivatalának szentelje. De ha e szerint a közhatalnok — egy németjeiknek, mint mondan kivételével, — nem lehet egyzersmind képviselő, azt hogy ember két hivatalt ne viseljen, törvény egyáltalán nem tiltja. A mit Amerikában, — ha jól emlékszem, — maga az alkotmány jelölti, Magyarországon eddigélel tilva nincs.

Es vannak is rá esetek, magam tudok ilyeneket és tudnak bizonyosan a t. ház többi tagjai. Ugyanazért nem is tudok ilyen egy eseteket megjelölni és mert igen világos, nem fogom bizonyítani azt, hogy ezen kettős hivatalviselés mennyire ellenkezik a községalkotás érdekében. De ellenkezik nyilvánvalóan az országgyűlési bizottság véleményem szerint az országgyűlési bizottság, mert a hivatal nemcsak teher, hanem egyzersmind haszon is, haszon, a mennyiben fizetéssel van összekötve. Már pedig azt gondolom, hogy alig lehet az osztó igazsággal megegyeztetni, különösen a mai körülmények között, hogy akkor, midőn százzal, sőt ezrével bocsátjuk el — az állam szolgálatából embe-

delmük volt azon fizetés, melyet szolgálatuk után nyertek, melylyel magokat, családjukat fenntartották, és bocsátjuk el akkor, midőn a keresetnek ugyszólván minden egyéb nem el van zárva előttük, hogy mondom, ugyanakkor mások két hivatalt viseljenek, és két hivatal után két fizetést huzzanak.

Es ha ez nem egyeztethető meg az osztó igazsággal, az meg az államkincstár érdekével nem fér össze, hogy azon hivatalnokok, kik az incompatibilitási törvény által nem zárhatók ki a képviselőházból, hivatalos fizetésükön felül, a képviselői díjjakban is részesüljenek.

Azt fogják mondani, hogy miután mindkét állásnak egyaránt megfelelnek, mindkét állás után a fizetés is megilleti.

Mellőzöm annak szöveztetését, mennyiben lehet két ilyen állásnak általán fogva kollokálni megföldelni. Engadjuk meg, hogy ez lehetséges; engedjük meg, hogy valóban mindnyájan, megis feleljen; de vajjon azon felsőbb hivatalnokok, például az államtitkárok, és még inkább a miniszterek, midőn hivatalukra vállalkoztak, csak épen úgy, mint a napidíjok, vagy iradatok, a napnak bizonyos részét, egynehány óráját kivánták-e szentelni az országának, nem pedig minden erőjüket, minden idejüket, kivéve azt, a mit az egészség fenntartására mulhatlanul szükséges fordítani? Vajjon helyes-e, hogy azon időért, melyet nem oda át az iródban, a hivatalban, hanem itt a képviselőházban töltenek, külön díjjalban részesüljenek? Vajjon méltányos, pénzügyi tekintetben megengedhető-e, hogy az államtitkár, ki 7000 forintot, hogy a miniszter, ki évente 14,000 forint huz az állam pénztárából, még a képviselői napidíjakat is felvegye és csupán lakbért haggja a képviselőház pénztárában?

Es a mi t. ház a hivatalok és hivatalos fizetések halmozásáról, az a fizetések és nyugdíjak halmozásáról is alkalmazható.

Ugyanis vannak esetek, hogy oly állam-szolgák, polgári vagy pedig katonai pályán levők, kik egyik vagy másik ok miatt gyakran még java, sőt mondhatni fiatal korukban nyugdíjaztatják magokat, később valamely nyugalmasabb, csendesebb ily polgári szolgálatban alkalmaztatnak. Ha már ezek, mind a nyugdíjait, mind pedig az állandó fizetést huzzak, tekintet nélkül az összegre, ezt véleményem szerint szintén nem lehet helyeselni.

Nem mondom t. ház, hogy nem lehetnek esetek, midőn a halmozás egy a községalkotás, mind az osztó igazságot valamint az állam érdekeivel is ne volna megegyeztetendő. Mert például, ha valamely tanár egyzersmind a könyvtárnoki tisztelet is betölti, betölti igen helyesen a nélkül, hogy tulajdonképpen hivatalának kötelességeit elmulasztana, betölti a nélkül, hogy ez a kincstárnak kárta válne, sőt ennek inkább hasznát tesz vele, mert azon teendőket, ha külön könyvtárnoknál kellene kinyevezni, bizonyosan oly kevés jutalmért mint a mennyire e tanár végzi, más nem teljesítendő.

De épen azért, minthogy ezek kivételek, a szabályt fel kellene állítani, azt nem kellene mellőzni. Ugyazint lehetnek esetek, melyekben nyugdíjzettel halmozható, ha t. i. a nyugdíj oly csekély, hogy a hozzájáruló fizetés csakis épen az illető hivatalnokok élete fenntartására elegendő. Így pl. Franciaországban — hogy idegen példával szolgáljak — az ily nyugdíj az fizetés halmozás 1500 frank erejéig van megengedve. De ismétlem, minthogy a kivételek, melyek részint a községalkotás, részint a kincstár érdekében megengedhetők, meghatározhatók: a szabályt fel kell állítani, s meg kell tartani.

T. ház! Olvasattal talán önök is, mint én, mert a magyar lapok köztötek a napokban Garibaldi felvétel egyik barátjához, melyben azon véleményét, azon meggyőződését fejezi ki az olasz hazafi, hogy Olaszországnak mostani nagyon szorult pénzügyi körülménye köz nem lenne szabad egyetlen tisztviselőnek akár nyugdíj, akár fizetés fejében 5000 lírannal vagyis körülbelül 2000 ezrtal többet elfogadni. En nem megyek olyan messze, én ezuttal nem kívánom sem a fizetések sem a nyugdíjak leszállítását, mindössze azt óhajtom, hogy a hivatalok és hivatalos fizetések valamint a nyugdíjak halmozása törvény által korlátoztassék. Es ha komoly a kormányban, komoly a többségben a szándék, mely hazogtatott, hogy t. i. pénzügyeinket rendezni, a nép teherire könnyíteni kívánja; akkor reményem nem fogja elvetni indítványomat.

Jól tudom ugyan, hogy elfogadása által nem fogunk milliókat megtakarítani; de azt gondolom, hogy ok nélkül még ezeket sem szabad lötneni s azt hiszem, hogy körülményeink közt ezrekek megtakarítása is kötelesség.

Ez indítványom tartalma. Ezek azon okok, melyeknek támogatását önök becses figyelmébe ajánlam bátor voltán. Kérem, méltóztatassanak határozati javaslatommal elfogadni. (Helyeslés a bal felől).

Tisza belügyminiszter szerint, a határozati javaslat leginkább a képviselőkre s más nyugdíjasokra vonatkozik. Szólok szerint a képviselősem hivatal, különben hivalkozik az incompatibilitási törvényre, mely az államtitkárnak és miniszternek a képviselőségét megengedi.

A mi a nyugdíjakat illeti, nem tartja igazságonak azt, hogy a mint valaki bár mi csekély nyugdíjat nyer, az többé semmitvaló hivatalt ne viselhesen. Különböznél, hogy a mint valaki állam-hivatalba lép, nyugdíjait nem élvez. A hat. javaslatot nem kívánja tárgyalni. A ház nem veszi tárgyalás alá ezen indítványt.

Következik Szentál György képviselői indítványának indoklása a Nyitra és Bars megye területén lévő német községek átkebelezése iránt.

Szentál György indoklása és indítványára **Tisza** miniszter belegezzével, ezen törvényjavaslat a közigazgatási bizottsághoz utasítatik véleményadás végett.

Következik a gazdasági bizottság jelentése Csernovics Péter volt képviselő illetendő ügyének utólagos kiadása tárgyában.

Jankovich Miklós előadó kéri a házat, hogy határozon az iránt, vajjon Csernovics Péter volt képviselő 2369 ft 75 krra menő napidíjai és lakbéré kiiltendő-e?

Mocsáry Lajos a következő határozati javaslatot nyújtja be: tekintetbe véve, hogy a gazdasági bizottság jelentéséből, valamint a mellékelt orvosi bizonyítványból kitűnik egy, hogy Csernovics Péter ur 1874. évi június 1-től kezdve, a mult országgyűlésen annak berekesztéséig jelen nem lehetett, valamint hogy távolléttel betegség folytán személyesen nem igazolhatta, utasítatik az 1874. évi május hó 21-én berekesztett országgyűlés képviselőházi tagjának 1873. évi július 1-től az országgyűlés berekesztéséig járó napidíjait és lakbért utalványozza és a maga, vagy meghatalmazottja által kiáltott nyugta mellett adassa ki. (Helyeslés.)

A ház ezután Kovács László, Szathmáry Károly, Horváth Gyula, Szentál György (somogyi) Hedri Ernő és Jankovich Miklós előadó felszólalásai után 67 szavazattal 63 ellenében a napidíjak és lakbéré kiadását megtagadta.

Következik a brassó-tömösi vasút kiépítésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása, mely Péchy miniszter és Ordódy Pál felszólalása után mind általánosságban mind részleteiben elfogadtatik.

Következik a temesvári-orosvai vasút engedélyének részbeni módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása, mely Hosztinszky stílaris módosításával fogadtatik el.

Péchy közlekedési miniszter megjegyzi, hogy a kormány egykezézzel oda hatni, hogy egyrészt az engedélyt társulat az ezen törvény által nyújtott kedvezőbb feltételek és könnyítések által elérhető megtakarítást, valóban építési tartalékalap gyanánt tökétesítse s hogy másrészt ezen tartalékalapra, mint az építési alap kiegészítő részére vonatkozólag az állam jogai biztosításának, még azon esetre is, ha az engedély tartama alatt az alapítvány második vagányra ki nem építetnek. Szólok kijelenti, hogy az a mi az alaputra fordítandó, azt itt mint más pályánál tekinteni nem lehet, mert itt az állam nem biztosít semmit.

Ha a társulat határozottan kötelezve marad arra, hogy tartozik kifizetni a második vagány alapját is, akkor, mikor a vagányt kifizeti, saját költségéből, melybe az alap került volna, — ezen praestatiók által, melyek az állam érdekében teljesíteni tartozik 300,000 forintot mostan befektet, azt hiszi, hogy azon kötelezést, hogy azon összeg, mely fennmarad, az állam javára maradjon, nem volna egyaránt, mint azt mondan, hogy a társulat az nem kívül meg az állam javára fizessen is. Ha ki nem építendő az egész 90 év folyamán alatt, akkor ezen 300,000 frtot tartozik a társulat Magyarországra javára fizetni. Már ez is olyan dolog, mely teljesen elfogadható. Eddig ment a társulattal. Igaz, hogy ezzel be nem elégedett és a társulattól felszólította, hogy a kamatokra nézve is nyilatkozzék, és annyit adjon, a mennyibe az alap-tagok kerültek volna jelenleg akkor, hogy ha 90 év alatt ki nem épül az alaput. Erre határozott választ nem kaptott. Ezt kénytelen volt a háznak bejelenteni. — **Lukács** Béla szerint, miután a határozott provokálással sőt sincs, további vita tárgyat e kérdés nem képezheti.

Tisza miniszter előadó jelenti, hogy holnap válaszóli fog Irányi interpellációjára.

A holnapi napirend sorozata a következő: Elszőr az indítványgyűlés felolvasása; azután a német törvényhatóság területének kiiltetéséről szól

Table with multiple columns listing market prices for various goods, including grain (Gabona árak), oil (Kővetények), and exchange rates (Pénzjegyek). It includes sub-sections like 'Különféle iparpapírok' and 'Váltók'.

Advertisement for 'VODIANER F.' featuring the title 'TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK-TÁRA' and 'Országos Törvénytar'. It lists various laws and decrees for sale, including 'Törvények Gyűjteménye' and 'Rendeletek-Tára'.

Table titled 'Hampel Győző, Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz. árjegyzéke.' listing prices for various commodities like sugar, coffee, and oil.

Advertisement for 'KANN és HELLER' featuring an image of a mechanical device and text describing their products and services, including 'A KOMLÓKERT' and 'Borsodi Latinovics Leo'.

Advertisement for 'LAMPÉL RÓBERT' featuring an image of a book and text promoting 'Gazdasági segédkönyveket' (Economic reference books).

Vertical text on the right edge of the page, including the page number 'X.' and various small notices or advertisements.